

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΔΙΑΤΑΓΗ Α.Π.Σ. 7600/700 Φ.51/1/6-7-1960

«Περί υποδείξεως και εφαρμογής προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων και μέσων πυροπροστασίας»

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ο Αρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος

Έχοντες υπ' όψει:

1. Το άρθρον 8 παραγρ. ζ' του Νόμου 5273/1931 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Νόμου 4661/1930 περί διοργανώσεως Πυροσβεστικής Υπηρεσίας εν τω Κράτει».
2. Τα άρθρα 17 παραγρ. 23 και 45 παραγρ. 1 και 2 του από 9-12-1948 Β.Δ. Περί Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος.
3. Τα άρθρα 4, 5 και 9 του Νόμου 2373/1940 «περί Πολιτικής Αμύνης της Χώρας».
4. Τα άρθρα 264, 265, 266, 267, 270, 271, 272, 288, 433 και 434 του Ποινικού Κώδικος «περί εμπρησμού, παραβάσεως διατάξεων προφυλακτικών από του πυρός κ.λ.π.»
5. Τας υπ' αριθ. 975/Δ.37/15-4-1954 και 483/28-1-60 Διαταγάς Υπουργείου Εσωτερικών Δ/σεως Πυροσβεστικής Υπηρεσίας «περί λήψεως προληπτικών μέτρων κατά του κινδύνου του πυρός, της παρακολουθήσεως και ελέγχου των Επιχειρήσεων εν γένει».
6. Την υπ' αριθ. 1102/3/54/12-3-1954 Διαταγήν του Υπουργείου Εσωτερικών Γεν. Δ/σεως Πολιτικής Αμύνης Χώρας «περί επιθεωρήσεως Ανεξαρτήτων Ιδρυμάτων».
7. Τας υπ' αριθ. 81-1-3029-12-58 και 81-1-30162-23-12-1959 Διαταγάς του Υπουργείου Εσωτερικών Γεν. Δ/σεως Πολιτικής Αμύνης Χώρας «περί τρόπου χαρακτηρισμού Ανεξαρτήτων Ιδρυμάτων».

Αποσκοπούντες εις την συστηματοποίησιν της εργασίας επιθεωρήσεως παρακολουθήσεως και ελέγχου από απόψεως πυρασφαλείας των Βιομηχανικών Επιθεωρήσεων, Οργανισμών κ.λ.π. υπό των κατά Πόλεις Πυροσβεστικών Υπηρεσιών και την Κωδικοποίησιν των μέχρι σήμερον εκδοθεισών Διαταγών επί του αντικειμένου τούτου επί τω τέλει του καθορισμού ενιαίου και ομοιομόρφου τρόπου ενεργείας και υποδείξεως μέτρων πυρασφαλείας, αποφασίζομεν

Κ α θ ο ρ ί ζ ο μ ε ν

τ' ακόλουθα:

Άρθρον 1 **ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ**

1. Σκοπός της επιθεωρήσεως των Επιχειρήσεων εν γένει είναι η υπό των οργάνων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, υπόδειξις μέτρων πυρασφαλείας, η παρακολούθησις και ο λεπτομερής έλεγχος των Πυροσβεστικών μέσων και η λήψις και τήρησις αυτών παρά των υποχρέων διά την πρόληψιν του κινδύνου εκρήξεως πυρκαϊών, και την άμεσον αντιμετώπισιν εν τη ενάρξει εις περιπτώσιν εκδηλώσεως των.

Άρθρον 2 **ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

1. Οι Διοικηταί των Π.Υ. και Πυροσβεστικών Σταθμών υποχρεούνται όπως συμφώνως τοις άρθροις 17 παραγρ. 23 και 45 παράγρ. 1 και 2 του από 9-12-1948 Β.Δ. «περί Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος» ενεργώσιν απαρεγκλίτως άπαξ του έτους συνεργασία των Αστυνομικών Αρχών τακτικής και εκτάκτους επιθεωρήσεις εις τα εν τη περιφερεία των Εργοστάσια, Νοσοκομεία, Λιμενικάς εγκαταστάσεις, Σιδηροδρομικούς

Σταθμούς, Αποθήκας ευφλέκτων υλών, Κινηματοθέατρα και επί οιασδήποτε ενγένει ετέρας εγκαταστάσεως ανηκούσης εις το Δημόσιον, Εταιρείαν κ.λ.π. εν η υφίσταται κίνδυνος εκ του πυρός, υποβάλλοντες ως εν άρθρω 14 της παρούσης καθορίζεται εκθέσεις εν αις να εμφανίζονται τα προτεινόμενα διά την πυρασφάλειαν μέτρα, η καλή κατάστασις, η λειτουργία αυτών και τα τυχόν μη ληφθέντα μέτρα υπό της Επιχειρήσεως, εφ' όσον είχαν υποδειχθή τοιαύτα υπό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας εις ενεργηθείσαν προηγουμένην επιθεώρησιν.

2. Εις Πόλεις εν αις υφίστανται πολλάι Επιχειρήσεις δύναται ο Διοικητής της πυροσβεστικής Υπηρεσίας Πόλεως να ορίση και ετέρους καταλλήλους Αξιωματικούς δια την ταχύτεραν ενέργειαν της επιθεωρήσεως.

3. Ο Αξιωματικός κατά την επιθεώρησιν υποχρεούται να περιέρχηται απαραίτητως άπαντα τα διαμερίσματα γραφεία, διαδρόμους, αποθήκας, προαύλια κ.λ.π. ίνα σχηματίση ίδιαν αντίληψιν επί των ληπτέων μέτρων και να μη περιορίζηται απλώς εις ερωτήσεις ή εις πληροφορίας των αρμοδίων της Επιχειρήσεως.

4. Αι επιθεωρήσεις των Κινηματοθέατρων και Κέντρων διασκεδάσεως θα ενεργώνται υποχρεωτικώς, συμφώνως τω άρθρω 8 του Νόμου 955/1937 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α.Ν. 455/1937 «περί Κινηματοθέατρων» υπό του Συμβουλίου επιθεωρήσεως Κινηματοθέατρων, εις ο μετέχει και Αξιωματικός της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

5. Επιθεωρήσεις δύναται να ενεργηθή υπό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας εφ' όσον ήθελε κριθή αναγκαία και εις πάσας τας εν τη περιφερεία του Νομού ή και των ομόρων τούτου Νομών, εν οις δεν εδρεύει Κρατική Πυροσβεστική Υπηρεσία, υπαρχούσας, ζωτικής διά το Έθνος σημασίας, Δημοσίας ή ιδιωτικής Επιχειρήσεις, Οργανισμούς, Ιδρύματα κ.λ.π. ως είναι τα Εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, Μεταλλείων, άνθρακος, ζακχάρεως, λιπασμάτων, πριονιστηρίων, εριουργίας (Λαναρά - Ναούσης, Πειραική-Πατραϊκή - Μεγάλο Πεύκο) Κολοφωνίων, Οινοπνευματοποιίας, αι εγκαταστάσεις Ψυγείων, αι αποθήκαι εξαγωγής εγχωρίων προϊόντων, αι μόνιμοι εγκαταστάσεις ευφλέκτων υγρών, αι μόνιμοι Κρατικάί παιδικαί εγκαταστάσεις (Ιστιαίας - Ευβοίας), Μουσεία (Ολυμπίας ή Επιδαύρου), αι Εκκλησιαστικάί Μοναί (Μετεώρων. Αγίου Ορους) ένθα φυλάσσονται πολύτιμοι συλλογαί ή κειμήλια αρχαιολογικής αξίας (πολύτιμα χειρόγραφα, βιβλία, εικόνες, τοιχογραφίαι), τα Σανατόρια, Νοσοκομεία κ.λ.π.

6. Επί του προκειμένου οι Δ/ταί των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών οφείλουσι να εξακριβώσι, μέσω των Αστυνομικών Αρχών του τόπου ή ετέρων αρμοδίων Αρχών και Υπηρεσιών, τας υπαρχούσας εν τω Νομώ ή τοις ομόροις προς τούτον Επιχειρήσεις και τα ληφθέντα ή μη παρά των Επιχειρήσεων μέτρα διά την πρόληψιν του εκ του πυρός κινδύνου, υποβάλλοντες εις το Αρχηγείον κεχωρισμένως δι' εκάστην εξ' αυτών ειδικήν αναφοράν μετά της εαυτών γνώμης. Στοιχεία διά την πυρασφάλειαν δύναται να ζητώνται εγγράφως υπό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και απ' ευθείας εκ των Επιχειρήσεων.

7. Το Αρχηγείον λαμβάνον υπ' όψει τα δι' εκάστην Επιχείρησιν στοιχεία και εφ' όσον κρίνει αναγκαίαν την επιθεώρησιν, ενεργεί διά την παρά του Υπουργείου Εσωτερικών Δ/σιν Πυροσβεστικής Υπηρεσίας έκδοσιν της σχετικής περί μετακινήσεως πυροσβεστικού οργάνου Δ/γής.

8. Επιθεωρήσεις εις τινα Επιχείρησιν, δύναται να διαταχθεί αυτεπαγγέλτως και απ' ευθείας υπό του Υπουργείου Εσωτερικών ή του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος ή τη αιτήσει Αρχής τινός ή της ενδιαφερομένης Επιχειρήσεως.

Οι Δ/ταί των Π.Υ. και Σταθμών υποχρεούνται όπως γνωρίζωσιν εκ των προτέρων εις την Επιχείρησιν την ημέραν και ώραν της επιθεωρήσεως.

Άρθρον 3
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ κ.λ.π. ΥΠΟΧΡΕΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΗΨΙΝ
ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

1. Κατ' αρχήν μέτρα ασφαλείας κατά του πυρός δέον να λαμβάνωνται παρά παντός ατόμου κατοικούντος εις Πόλιν, Κωμόπολιν, Χωρίον και ακόμη εις τελείως απομεμωνομένον μέρος ευρισκόμενον εντός κατωκοιμένης περιοχής ή και εκτός ταύτης.

2. Ειδικώτερον μέτρα πυρασφαλείας υποχρεούνται να λαμβάνωσιν :

α) Αι ιδιωτικά Επιχειρήσεις, Βιομηχαναί, Εμπορικά, Τραπεζικά, οι αυτόνομοι Οργανισμοί Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου και τα Κρατικά Ιδρύματα ή αι Υπηρεσίαι χρησιμοποιούσαι μηχανήματα ή μη τοιαύτα ή οιασδήποτε άλλας τεχνικάς τεχνικάς εγκαταστάσεις απασχολούσαι εργατικών ή Υπαλληλικών προσωπικών 50 ατόμων και άνω, εξαιρέσει των ζωτικής σημασίας τοιούτων, ων το προσωπικόν δύναται να η και ελάχιστον.

β) Αι Κοινής Ωφελείας Κρατικά Ιδιωτικά ή Δημοτικά Επιχειρήσεις ως είναι αι Επιχειρήσεις ηλεκτροφωτισμού, ηλεκτροκινήσεως, φωταερίου, υδρεύσεως, υπονόμων, ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, το Εθνικόν Ίδρυμα Ραδιοφωνίας κ.λ.π.

γ) Οι διατηρούντες Εργοστάσια ή Εργαστήρια υποκειμένα εις πυρκαϊάν ως εκ του είδους της πρώτης ύλης το οποίον παράγουν ή επεξεργάζονται.

δ) Οι κάτοχοι αποθηκών ευφλέκτων υγρών ή υλών μετά των συναφών εγκαταστάσεων.

ε) Οι διατηρούντες Σταθμούς αυτοκινήτων (Γκαράζ).

στ) Τα Νοσοκομεία, Σανατόρια, Κλινικά και θεραπευτήρια εν γένει.

ζ) Τα θέατρα, οι Κινηματογράφοι, αι αίθουσαι και πολυσύχναστα Κέντρα συγκεντρώσεως του κοινού.

η) Τα Ξενοδοχεία ύπνου και Πανσιόν.

θ) Οι κάτοχοι πλοίων, οχημάτων και εν γένει παντός μεταφορικού μέσου.

3. Επί προσθέτως η Πυροσβεστική Υπηρεσία υποδεικνύει την λήψιν προληπτικών μέτρων κατά του πυρός εις Σιδηροδρομικά εγκαταστάσεις και συρμούς τούτων, εις Λιμενικάς εγκαταστάσεις, Ναυπηγεία, Αεροπορικάς εγκαταστάσεις και Αεροπλάνα, εις Δημόσια ή Δημοτικά οικήματα, Οργανισμούς, Εταιρείας, Ανώτερα Πνευματικά Ιδρύματα, Σχολεία εν γένει, Ορφανοτροφεία, Φιλανθρωπικά Ιδρύματα, Ναούς, Εκκλησιαστικά Μονάς, Εκθέσεις, Μουσεία, αποθήκας, Καταστήματα παντός είδους, Σταύλους, Αχυρώνας, Αλωνιστικά συγκροτήματα.

4. Μέτρα πυρασφαλείας δύναται επίσης η Πυροσβεστική Υπηρεσία να υποδεικνύη εις πολυορόφους οικοδομάς και εν γένει παντός κτιρίου ή υποστέγου ή ασκεπούς χώρου περιέχοντος ύλας υποκειμένας εις κίνδυνον πυρκαϊάς.

5. Εις Στρατιωτικάς εν γένει εγκαταστάσεις και Ναυστάθμους τα μέτρα πυρασφαλείας υποδεικνύονται τη συνεργασία πυροσβεστικών οργάνων και Στρατιωτικών Αρχών.

6. Εκ των ανωτέρω καταδεικνύεται ότι η Πυροσβεστική Υπηρεσία δύναται να ενεργήση, επιθεώρησιν εις οιαδήποτε εγκατάστασιν και να γνωματεύση επί της λήψεως μέτρων πυρασφαλείας χωρίς να λαμβάνηται υπ' όψιν ο αριθμός των ασχολουμένων εν τινι Επιχειρήσει προσώπων ή το μέγεθος της κτιριακής εγκαταστάσεως.

7. Εξ άλλου η λήψις μέτρων πυρασφαλείας παρ' ολοκλήρου του πληθυσμού της Χώρας προβλέπεται και υπό των οικείων διατάξεων περί Πολιτικής Αμύνης της Χώρας.

Άρθρον 4
ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η Οργάνωσις πυρασφαλείας των Επιχειρήσεων περιλαμβάνει:

- Την οργάνωσιν προσωπικού και οργάνωσιν μέτρων πυρασφαλείας.

I. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

1. Η Διεύθυνσις εκάστης Επιχειρήσεως υποχρεούται να ορίση ένα υπεύθυνον πυρασφαλείας φέροντα τον τίτλον «Αρχηγός Πυρασφαλείας» ως και το απαραίτητον προσωπικόν επιφορτισμένον με καθήκοντα πυροσβέστου. Τούτο δέον να λαμβάνηται κατ' εκλογήν εκ των νεωτέρων και σωματικώς ισχυροτέρων ατόμων του εργατικού ή υπαλληλικού προσωπικού αυτής, κατά προτίμησιν εκ των ειδικοτήτων ξυλουργού, υδραυλικού, κτίστου, τεχνίτου και λοιπών συναφών επαγγελμάτων, πλην του Αρχηγού όστις δύναται να είναι και εκ του ανωτέρου προσωπικού της Επιχειρήσεως.

2. Ο Αρχηγός πυρασφαλείας δύναται να είναι και ο Αρχηγός της Πολιτικής Αμύνης.

3. Το προσωπικόν πυρασφαλείας δέον να είναι συγκροτήται εις στοιχεία ή ομάδας, εκάστη των οποίων αποτελουμένη εκ 2 ή 3 ατόμων, αναλαμβάνει την πυρασφαλείαν ωρισμένου χώρου (αποθηκών, κτιρίων, ορόφου υλικού εν υπαίθρω κ.λ.π.).

Ο αριθμός των ομάδων εξαρτάται εκ της κατασκευής και εκτάσεως των κτιριακών εγκαταστάσεων, των παραγομένων και εναποθηκευομένων ειδών.

4. Ο Αρχηγός πυρασφαλείας πρέπει να ευρίσκειται εις διαρκή επαφήν μετά της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας συμβουλευόμενος αυτήν διά παν θέμα αφορών την πληρεστέραν οργάνωσιν πυρασφαλείας της Επιχειρήσεώς του.

II. ΜΕΤΡΑ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ταύτα διαιρούνται εις Προληπτικά και Κατασταλτικά:

Προληπτικά Μέτρα.

Ταύτα συνίστανται εις:

- α) Τον συνεχή καθαρισμόν απάντων των διαμερισμάτων, γραφείων προαυλίων κ.λ.π.
- β) Την απομάκρυνσιν ευφλέκτων υλών και υγρών εκ φλογών, σπινθήρων και εν γένει εστιών θερμάνσεως.
- γ) Την αποφυγήν χρησιμοποίησεως γυμνών φώτων.
- δ) Την αποφυγήν αναμίξεως διαφόρων φύσεως υλικών και γενικώς χημικών προϊόντων.
- ε) Τον καλόν και συνεχή αερισμόν απάντων των χώρων.
- στ) Την απομάκρυνσιν ή καταλλήλου διευθετήσεως υλών υποκειμένων εις αυτανάφλεξιν.
- ζ) Την απαγόρευσιν του καπνίσματος εις επικινδύνους χώρους.
- η) Την απομάκρυνσιν εκ των αποθηκών, διαδρόμων, ταρατσών, προαυλίων κλπ. όλων των ακρήστων ευφλέκτων υλικών και τοποθέτησιν αυτών εις ασφαλές μέρος προς αποφυγήν μετάδοσεως εις αυτά του πυρός.
- θ) Την τήρησιν διόδων μεταξύ των υλικών αποθηκεύσεως διά την διευκόλυνσιν επεμβάσεως εν περιπτώσει πυρκαϊάς.
- ι) Την διακοπήν του ηλεκτρικού ρεύματος κατά τας μη εργασίμους ώρας πλην του φωτός ασφαλείας.
- ια) Την επιμελημένην συντήρησιν των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων προς πρόληψιν βραχυκυκλωμάτων. Η ηλεκτρική εγκατάστασις δέον να είναι ενσωληνωμένη.
- ιβ) Την εγκατάστασιν αλεξικεραύνου ή την επιθεώρησιν αυτής εφ' όσον υπάρχει. Δι' αλεξικεραύνου δέον να εφοδιάζωνται αι Επιχειρήσεις αίτινες παρουσιάζουσι σοβαρόν κίνδυνον εκ κεραυνών (Πυριτιδοποιεία, Αποθήκαι Πυρομαχικών, Διύλιστήρια Πετρελαίου, Εργαστήρια Ζακχάρεως, Λιπασμάτων, Χημικών Προϊόντων κλπ.).
- ιγ) Την επιθεώρησιν παρ' υπευθύνου της Επιχειρήσεως, των διαμερισμάτων, αιθουσών, αποθηκών κλπ. ευθύς μετά την παύσιν της εργασίας, ως και κατά τας μη εργασίμους ώρας, ημέρας και νυκτός (εφ' όσον καθίσταται εφικτόν) προς αποκάλυψιν και καταστροφήν τυχόν προϋποθέσεων εκδηλώσεως πυρκαϊάς.
- ιδ) Την ανάρτησιν πινακίδων εις εμφανή σημεία, εφ' ων αναγράφονται οδηγίαι

προλήψεως πυρκαϊών και οι τρόποι ενεργείας του προσωπικού εις περίπτωσιν εκρήξεως τοιούτων.

ιε) Την λήψιν παντός ετέρου μέτρου τείνοντος εις την αποφυγήν των αιτιών και την μείωσιν του κινδύνου εκ του πυρός.

Κατασταλτικά Μέτρα.

Ταύτα αποσκοπούν εις την καταπολέμησιν ενάρξεων πυρκαϊών ή και προοδευμένων τοιούτων και συνίστανται:

Α'. Από Φορητούς και τροχηλάτους πυροσβεστήρας, τοποθετημένους, μεμονωμένως, εις διάφορα σημεία των εγκαταστάσεων.

Β'. Από τας Πυροσβεστικές Φωλεάς, δημιουργουμένας εις έκαστον όροφον αποθήκης, προαύλιον κ.λ.π. και αποτελουμένας από:

α) Πυροσβεστήρας πλήρεις και καταλλήλους διά την κατάσβεσιν πάσης κατηγορίας πυρκαϊάς.

β) Χειραντλίας ύδατος χωρητικότητος 15-20 κιλών εκάστης.

γ) Χειραντλίας αφρού χωρητικότητος 15-20 κιλών εκάστης.

δ) Υδρίας και βαρέλια πλήρη ύδατος.

ε) Δοχείο και κιβώτια πλήρη άμμου.

στ) Πτύα, πελέκεις, σκαπάνας, αρπάγας, διαρρηκτικά εργαλεία (λοστοί κ.λ.π.).

ζ) Κώδωνα πυρκαϊάς.

Γ'. Από την εγκατάστασιν υδρονομικού Πυροσβεστικού Δικτύου εντός και εκτός των κτιριακών συγκροτημάτων και την τοποθέτησιν επ' αυτού εις επίκαιρα σημεία στομίων, μετ' αναλόγου μήκους κανναβίνων ή ελαστικών σωλήνων και αυλών. Αι διάμετροι των ημισυνδέσμων των στομίων πυρκαϊάς, των σωλήνων εκροής και αυλών δέον να ώσιν της αυτής διαμέτρου μετά των τοιούτων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, ίνα εις περίπτωσιν πυρκαϊάς καθίσταται εφικτή η χρησιμοποίησις των υπό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Ύδωρ δύναται να εξασφαλισθή από:

α) το δίκτυον υδρεύσεως της Πόλεως.

β) Υπογείους ή Υπεργείους δεξαμενάς.

γ) Ποταμόν ή αύλακα δι' ης διέρχεται πάντοτε ύδωρ.

δ) Λίμνην.

ε) Θάλασσαν.

στ) Φρέατα.

Η χωρητικότης της δεξαμενής εις ύδωρ δέον να είναι ανάλογος της εκτάσεως των κτιριακών εγκαταστάσεων της Επιχειρήσεως και των παρ' αυτής παραγομένων, χρησιμοποιουμένων ή εναποθηκευμένων υλικών.

Υπολογίζεται εν κυβικόν μέτρον ύδατος δι' επιφάνειαν 50 τετραγωνικών μέτρων με συνήθη επίπλωσιν ή 15 κυβικά μέτρα αποθηκευομένων υλικών. Η ποσότης του ύδατος τούτου πέραν των 1000 τετραγωνικών μέτρων και 300 κυβικών μέτρων υλικών δέον να ελαττούται εις το ήμισυ.

Η εξακόντησις του ύδατος δύναται να γίνει διά μηχανικών μέσων και διά φυσικού τρόπου (συγκοινωνούντων δοχείων).

α) Μηχανικά μέσα είναι αι αντλίας. Αύται είναι βενζινοκίνητοι, πετρελαιοκίνητοι, ηλεκτροκίνητοι, χειροκίνητοι. Αι πυροσβεστικάί αντλίας είναι συνήθως διπλής ενεργείας ήτοι αναρροφήσεως και εκτοξεύσεως. Υπάρχουν διαφόρου αποδόσεως αντλίας και δέον να επιλέγηται η κατάλληλος δι' εκάστην Επιχείρησιν. Η απόδοσις της πυροσβεστικής αντλίας δέον να μη είναι μικροτέρα των 25 κυβικών μέτρων την ώραν.

β) Η διά φυσικού τρόπου (άνευ μηχανικών μέσων) εκτόξευσις του ύδατος υπό πίεσιν εξαρτάται από το υψόμετρον της δεξαμενής του ύδατος. Υψόμετρον 10 μέτρων, ή 15 λιμπρών αντιστοιχεί προς μίαν ατμόσφαιραν. Τα δίκτυα υδρεύσεως των Πόλεων κατά κανόνα λειτουργούν δι' αυτού του τρόπου και έχουν πίεσιν 3-10 ατμοσφαιρών αναλόγως του υψομέτρου της δεξαμενής, της διαμέτρου των σωλήνων, του μήκους της εγκαταστάσεως

κ.λ.π.

Κατά τας επιθεωρήσεις δέον να ζητήται υπό των ενεργούντων αυτών Αξ/κών από τας Επιχειρήσεις σχέδιον τοπογραφικόν και κατόψεως των κτιρίων υπό κλίμακα 1:50 ή 1:100. Εις το σχέδιον να σημειώνται εφ' όσον παραδίδεται τοιοῦτον, η οδός εξ ης διέρχεται το υδρονομικόν δίκτυον της Πόλεως η διάμετρος του αγωγού τούτου και η μέση πίεσις αυτού (εξαγομένη εκ της αθροίσεως της μεγίστης κατά το μεσονύκτιον και της ελαχίστης τοιαύτης κατά την μεσημβρίαν διά 2) ως και το εσωτερικόν υδραυλικόν πυροσβεστικόν δίκτυον διερυθράς μελάνης αναγραφομένων των διαμέτρων και εν τω υπομνήματι, όπερ θα συντάσσεται εις το περιθώριον του σχεδίου και θα υπογράφηται παρά του ενεργούντος την επιθεώρησιν Αξιωματικού.

Ο υπολογισμός της αποδόσεως του δικτύου θα γίνεται εκ των αναγκών εις στόμια πυρκαϊάς τας οποίας τούτο πρέπει να καλύψη, υπολογιζομένης της αποδόσεως εκάστου στομίου εις 250-300 λίτρας ύδατος κατά 1 λεπτόν με διάμετρον προστομίου αυλού 14 χιλιοστών και υπό πίεσιν 4-6 ατμοσφαιρών. Ούτω διά 2 στόμια υπό τας ανωτέρω προϋποθέσεις απαιτείται οι σωλήνες του υδρονομικού δικτύου να είναι 0,050, διά 3-4 στόμια πυρκαϊάς διαμέτρου 0,062, διά 4-6 στόμια διαμέτρου 0,075 και εις εξαιρετικές περιπτώσεις, καθ' ας αι κτιριακά εγκαταστάσεις του Ιδρύματος είναι πολλάί και εκτεταμέναι, απαιτείται οι σωλήνες του δικτύου να είναι διαμέτρου 0,100. Τοιαύται εγκαταστάσεις δέον να προβλέπωνται διά μεγάλας και σοβαράς Επιχειρήσεις.

Δ. Από άλλα μέσα Πυρασφαλείας.

- α) Συστήματα συναγερμού πυρκαϊάς (αυτόματα ή μη).
- β) Αυτόματα συστήματα αποκαλύψεως πυρκαϊάς.

Εις Στρατιωτικές, Αεροπορικές, Λιμενικές και Σιδηροδρομικές εγκαταστάσεις ως και εις μεγάλας Επιχειρήσεις εν γένει δέον να προβλέπηται η εγκατάστασις ενός Κεντρικού Πυροσβεστικού Σταθμού και Πυροσβεστικών Υποσταθμών εφωδιασμένων διά φορητών και τροχηλάτων πυροσβεστήρων, βαρελίων πλήρων ύδατος μετά καλυμμάτων, κιβωτίων πλήρων άμμου, δοχείων, χειραντλιών ύδατος και αφρού, κανναβίνων ή ελαστικών σωλήνων μετ' ημισυνδέσμων και αυλών, πτύων, πελέκεων, σκαπανών, διαρρηκτικών εργαλείων, κώδωνος συναγερμού πυρκαϊάς, μιας απλής κλίμακος μήκους 4-5 μέτρων και μιας διπλής αναπτύξεως μήκους 8-10 μέτρων, αναπνευστικών συσκευών και στολών αμιάντου (δι' ειδικάς Επιχειρήσεις) γομώσεων αφρού, ηλεκτρικούς φανούς χειρός θυέλλης κ.λ.π.

3. Όπου εις μικρά Καταστήματα, κατοικίας κ.λ.π. δεν είναι ευχερής, δι' οιονδήποτε λόγον ο εφοδιασμός διά πυροσβεστικών μέσων συνεπαγομένων δαπάνας μη δυναμένης ν' αντιμετωπισθώσιν υπό των ιδιοκτητών, δύναται να επιβληθή η διατήρησις δοχείων πλήρων ύδατος ως και τοιούτων πλήρων άμμου διά την αντιμετώπισιν ενάρξεων πυρκαϊών.

Άρθρον 5

ΕΚΛΟΓΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

1. Το πυροσβεστικόν υλικόν είναι ποικίλον.

Η εκλογή των καταλλήλων δι' εκάστην περίπτωσιν πυροσβεστικών μέσων εξαρτάται από την φύσιν των προστατευομένων κινητών πραγμάτων και από τας συνθήκας αποθηκείσεως, χρήσεως και διαθέσεως αυτών. Προκειμένου δε περί ακινήτων εκ του είδους και ποιότητος των καυσίμων υλικών των υπεισελθόντων εις την κατασκευήν αυτών, εκ του όγκου των, εκ του σχήματός των, εκ της αποστάσεώς των από τάλλα κινητά ή ακίνητα καύσιμα και κυρίως εκ των, εντός αυτών αποθηκευομένων ή προς χρήσιν των ενοικούντων υπαρχόντων κινητών ειδών (πρώται ύλαι, εμπορεύματα, έπιπλα, μηχανήματα κ.λ.π.). Συνεπώς εις την απόλυτον κρίσιν του ενεργούντος την επιθεώρησιν εναπόκειται ο καθορισμός του είδους και του αριθμού των πυροσβεστικών μέσων, άτινα ενδείκνυνται διά την εξασφάλισιν εκάστης Επιχειρήσεως. Πάντως τα υποδεικνυόμενα μέτρα δέον να είναι τόσα ώστε να δύναται εκάστη Επιχείρησις ν' αντιμετωπίζη ευχερώς πάντοτε, ουχί μόνον ενάρξεις πυρκαϊών, αλλά ενίοτε και μεγάλης εντάσεως τοιαύτας ως π.χ. Εταιρεία Πετρελαιοειδών.

Άρθρον 6 ΜΕΣΑ ΚΑΤΑΣΒΕΣΕΩΣ

1. Αι Πυρκαϊαί είναι αποτέλεσμα συνδυασμού τριών παραγόντων.
  - α) Καυσίμου ύλης.
  - β) Υψηλής θερμοκρασίας.
  - γ) Οξυγόνου του αέρος.

2. Η κατάσβεσις της πυρκαϊάς δύναται να γίνη:
  - α) Είτε δι' απομακρύνσεως της καυσίμου ύλης (απομάκρυνσις αναφλεγέντος δοχείου με εύφλεκτον υγρόν, εκκένωσις αναφλεγείσης βενζίνης δεξαμενής διά του σωλήνος εξαγωγής και διοχετεύσεως του καυσίμου εις ετέραν δεξαμενήν κενήν).
  - β) Είτε δι' υποβιβασμού της θερμοκρασίας της καιομένης ύλης κάτω της θερμοκρασίας αναφλέξεως.
  - γ) Είτε διά παρεμποδίσεως της ενώσεως του οξυγόνου του αέρος μετά της καιομένης ύλης (επικάλυψις του υγρού δι' αφρού, διοξειδίου άνθρακος κ.λ.π.). Ο τρόπος ούτος καλείται κατάσβεσις δι απομονώσεως.

3. Τα χρησιμοποιούμενα μέσα προς κατάσβεσιν πυρκαϊών είναι:
  - α) Ύδωρ. Τούτο δύναται να εκσφενδονισθή υπό μορφήν συμπαγούς βολής ή διεσκορπισμένης βολής ή ομίχλης διά πιέσεως ή να ριφθή εκ δοχείου.
  - β) Χημικός ή Μηχανικός αφρός. Ούτος δύναται να εκτοξευθή εκ:
    - Φορητών πυροσβεστήρων αφρού
    - Τροχηλάτων πυροσβεστήρων αφρού
    - Μονίμων πυροσβεστικών εγκαταστάσεων
    - Φορητών αναμικτήρων και αυλών αφρού
    - Πυροσβεστικών αυτοκινήτων
    - Χειραντλιών αφρού
  - γ) Διοξειδίου του άνθρακος δυνάμενον να εκτοξευθή εκ φορητών ή τροχηλάτων πυροσβεστήρων ή εκ μονίμων εγκαταστάσεων.
  - δ) Ειδική ξηρά κόνις εκτοξευομένη εκ φορητών ή τροχηλάτων πυροσβεστήρων ή εκ δεξαμενών κόνεων φερομένων επ' αυτοκινήτων.
  - ε) Βρωμιούχον μεθύλιον εκτοξευόμενον εκ φορητών πυροσβεστήρων εν ανοικτώ χώρω.
  - στ) Χλωροβρωμομεθάνιον εκτοξευόμενον εκ φορητών πυροσβεστήρων εν ανοικτώ χώρω.
  - ζ) Τετραχλωριούχος άνθραξ εκτοξευόμενος εκ φορητών πυροσβεστήρων εν ανοικτώ χώρω.

4. Άλλα πρόχειρα μέσα δυνάμενα να χρησιμοποιηθώσιν είναι:
  - α) Άμμος, χώμα, τσιμέντο, γύψος, μαρμαρόκονις. Ταύτα χρησιμοποιούνται μόνον διά την κατάσβεσιν μικρών ποσοτήτων ευφλέκτων υγρών χυθέντων επί του εδάφους, ουδέποτε δε διά την κατάσβεσιν υγρών ευρισκομένων εντός δοχείων βαρελίων ή δεξαμενών, καθ' όσον τα μέσα ταύτα είναι βαρύτερα των ευφλέκτων υγρών και βυθίζονται εντός αυτών, οπότε τα υγρά, λόγω της ελαφρότητός των, ανέρχονται, εκχειλίζουν και εξαπλώνουν την πυρκαϊάν. Χώμα ή άμμος δύνανται να χρησιμοποιηθώσιν αποτελεσματικώς διά την παρεμπόδισιν της ροής καιομένου υγρού ή την έμφραξιν οπής εκ της οποίας θα ηδύνατο να εξαπλωθή το πυρ.
  - β) Υγρά σκεπάσματα, σκηναί, σάκκοι και αδιάβροχα δύνανται να χρησιμοποιηθώσι διά την κατάσβεσιν μικράς εντάσεως πυρκαϊάς υγρού (κατάσβεσις δοχείου πλήρους υγρού) και καιομένων ενδυμάτων προσωπικού.

Άρθρον 7 ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΤΑΣΒΕΣΕΩΣ

1. Πυρκαϊαί ξύλων, επίπλων, κιβωτίων, χάρτου, αχύρων, ξηρών χόρτων, απορριμάτων κλπ. σβύνονται δι' ύδατος.

2. Πυρκαϊαί ευφλέκτων υγρών (βενζίνης, οιοπνεύματος, πετρελαίου κλπ.) καταπολεμούνται

διά χημικού ή μηχανικού αφρού. Η παροχή του αφρού δέον να είναι συνεχής και να καλύπτεται τελείως η επιφάνεια του υγρού διά στρώματος αφρού αρκετού πάχους. Ο αφρός δέον να πίπτει ηρέμως επί της επιφανείας του αναφλεγέντος υγρού και να μη αναταράσσει αυτό.

Ομοίως η κατάσβεσις ευφλέκτων υγρών επιτυγχάνεται και διά διοξειδίου του άνθρακος, ξηράς κόνεως και παντός ετέρου αδρανούς αερίου.

3. Πυρκαϊά εις ηλεκτρικάς εγκαταστάσεις εξουδετερούται διά της διακοπής της παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος και κατασβέσεως μετέπειτα δι' οιοδήποτε κατασβεστικού μέσου.

Άρθρον 8 **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ**

1. Απαν το Πυροσβεστικόν προσωπικόν εκάστης Επιχειρήσεως δέον να έχη εκπαιδευθή εις τον χειρισμόν των πυροσβεστήρων και την χρήσιν των διατιθεμένων υπό της Επιχειρήσεως πυροσβεστικών μέσων.

2. Η εκπαίδευσις θα γίνεται υπό του Αρχηγού της πυρασφαλείας ή Πολιτικής Αμύνης, εφ' όσον ούτος έχει προϋπηρετήσει ή εκπαιδευθεί εις την Κρατικήν Πυροσβεστικήν Υπηρεσίαν ή κατά τον χρόνον της Στρατιωτικής του θητείας είχαν αποκτήσει την ειδικότητα του Πυροσβέστου. Άλλως η εκπαίδευσις και ειδικώτερον των Αρχηγών πυρασφαλείας δέον να γίνεται από Αξιωματικούς και Υπαξιωματικούς της Κρατικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

3. Η εκπαίδευσις δέον να περιλαμβάνη πρακτικάς ασκήσεις επί εικονικών πυρκαϊών ή και πραγματικών τεχνηκώς δημιουργουμένων εστιών πυρός, διά την απόκτησιν ετοιμότητος και ψυχραιμίας του προσωπικού, εθισμού του εις την ομαδικήν ενέργειαν και έλεγχον της καλής λειτουργίας των πυροσβεστικών μέσων.

4. Ασκήσεις δέον να γίνωνται και εκτάκτως ουχί μόνον εν καιρώ ημέρας αλλά και εν καιρώ νυκτός, διά τας Επιχειρήσεις αι οποίαι εργάζονται και κατά την νύκτα.

5. Ο Αρχηγός πυρασφαλείας δέον κατά καιρούς να προβαίνει επίσης εις γενικήν εκπαίδευσιν ολοκλήρου του προσωπικού της Επιχειρήσεως παντός φύλλου και ηλικίας ίνα πας τις αντιλαμβανόμενος πυρκαϊάν και μέχρις αφίξεως του πυροσβεστικού προσωπικού της ίδιας Επιχειρήσεως δύναται να καταπολεμά ταύτην ο ίδιος εν τη ενάρξει.

6. Το πυροσβεστικόν προσωπικόν δέον μετά την εκπαίδευσίν του να εφοδιάζεται διά βεβαιώσεως της Κρατικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, εφ' ής επικολλάται και σφραγίζεται η φωτογραφία του εκπαιδευθέντος και διά της οποίας θα βεβαιούται ότι ο εικονιζόμενος είναι γνώστης του χειρισμού των πυροσβεστικών μέσων. Την βεβαίωσιν ταύτην υποχρεούνται οι κατέχοντες να παρουσιάζωσιν εις τα ενεργούντα εκάστοτε έλεγχον κατά τας επιθεωρήσεις όργανα της Κρατικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Άρθρον 9 **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

1. Εκάστη Επιχείρησις υποχρεούται να καταρτίση Κανονισμόν πυρασφαλείας αναφερόμενον εις :

- α)** Προληπτικά μέτρα κατά της πυρκαϊάς γενικώς και ειδικώς δι' ωρισμένους ευπαθείς χώρους (εύφλεκτα υγρά, χημικά προϊόντα, αναφλέξιμα σώματα κλπ.)
- β)** Κατασταλτικά μέτρα κατά της πυρκαϊάς με σχέδιον δι' εκάστην περίπτωσηιν.
- γ)** Θεωρητικήν και πρακτικήν εκπαίδευσιν του προσωπικού.
- δ)** Την πειθαρχίαν του προσωπικού.

2. Εις το θυρωρείον ή τον Κεντρικόν Πυροσβεστικόν Σταθμόν εκάστης Επιχειρήσεως δέον να έχη ανηρτημένον πίνακα εφ' ου θ' αναγράφηται :

- α) Ο Αρχηγός πυρασφαλείας.
- β) Το Πυροσβεστικόν προσωπικόν και τα καθήκοντα εκάστου.
- γ) Ο αριθμός τηλεφώνου του Κρατικού Πυροσβεστικού Σταθμού της περιφέρειας.

Άρθρον 10 ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΙΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

1. Εκάστη Επιχείρησις υποχρεούται να έχη τοποθετημένον εις το θυρωρείον ή έτερον προσιτόν μέρος αυτόματον τηλεφώνον, πλησίον του οποίου ν' αναρτηθεί πίναξ εφ' ου αναγράφονται δι' ανεξιτήλου μελάνης οι αριθμοί τηλεφώνου της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, οίτινες δέον να ώσιν ευδιάκριτοι εξ αποστάσεως τουλάχιστον δύο μέτρων.

Άρθρον 11 ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

1. Ο ενεργών την επιθεώρησιν Αξιωματικός υποχρεούται να ελέγχη λεπτομερώς άπαντα τα υπό της επιχειρήσεως διατιθέμενα πυροσβεστικά μέσα.

Ειδικώτερον ούτος ελέγχει :

- α) Την καλήν κατάστασιν και λειτουργίαν των πυροσβεστήρων
- β) Την καλήν κατάστασιν του υδρονομικού Πυροσβεστικού δικτύου
- γ) Την χωρητικότητα των δεξαμενών ύδατος
- δ) Την καλήν λειτουργίαν των τυχόν διατιθεμένων πυροσβεστικών αυτοκινήτων, φορητών ή μονίμως εγκατεστημένων αντλιών ύδατος, αφρού, ξηράς κόνεως κλπ.
- ε) Την πίεσιν ύδατος
- στ) Την καλήν κατάστασιν των εγκαταστάσεων, συσκευών και αναμικτήρων αφρού, διοξειδίου άνθρακος κλπ.
- ζ) Την καλήν λειτουργίαν των συστημάτων συναγερμού πυρκαϊάς
- η) Την καλήν κατάστασιν των εγκαταστάσεων σπρίγκλερ
- θ) Την καλήν κατάστασιν και συντήρησιν των σωλήνων και λοιπών Πυροσβεστικών εργαλείων και εξαρτημάτων
- ι) Εάν αι Πυροσβεστικάί φωλεαί είναι πλήρεις από τα Πυροσβεστικά μέσα και εάν ευρίσκωνται εις καταλλήλους θέσεις
- ια) Εάν αι κτιριακαί εγκαταστάσεις πληρούν τους όρους πυρασφαλείας
- ιβ) Εάν τηρήται καθαριότης εις άπαντα τα διαμερίσματα
- ιγ) Εάν ενεργήται αερισμός εις άπαντας τους χώρους
- ιδ) Εάν υπάρχωσιν έξοδοι κινδύνου εις Επιχειρήσεις, ένθα παράγονται επεξεργάζονται ή εναποθηκεύονται επικίνδυναί ύλαι
- ιε) Εάν λαμβάνονται μέτρα διά την προστασίαν των εγκαταστάσεων και προϊόντων της Επιχειρήσεως εκ γυμνών ή ανοικτών φώτων, πυρών, φανών, πυραύνων, θερμαντήρων, θερμαστρών, ηλεκτρικών σπινθήρων, ηλεκτρικών τόξων, εκ κεραυνών, παραγωγής επικινδύνου θερμότητος εκ τριβής, πίεσεως, κρούσεως ή κινήσεως μεταλλικών εξαρτημάτων ιμάντων ή κατά την κονιοποίησησιν των υλών ή εκ χημικών αντιδράσεων των υλών (εξωθερμικών - ενδοθερμικών)
- ιστ) Εάν η αποθήκευσις των εμπορευμάτων, ευφλέκτων υγρών κλπ. έχη καλώς
- ιζ) Εάν υπάρχωσιν οδηγίαί προλήψεως της πυρκαϊάς
- ιη) Εάν υπάρχη σχέδιον καταπολεμήσεως της πυρκαϊάς
- ιθ) Εάν το προσωπικόν πυρασφαλείας είναι εκπαιδευμένον καλώς εις τα πυροσβεστικά μέσα, εάν είναι εφωδιασμένον διά δελτίου πυροσβεστικής ταυτότητος και εάν είναι ενήμερον των λεπτομερειών του σχεδίου καταπολεμήσεως του πυρός κλπ.

2. Οι Διευθυνταί των Επιχειρήσεων υποχρεούνται όπως παρέχωσι πάσαν διευκόλυνσιν εις τους ενεργούντας την επιθεώρησιν Πυροσβεστικούς ή από κοινού με Αστυνομικούς υπαλλήλους, οίτινες μετ' αυτήν συντάσσουσιν έκθεσιν εν η αναφέρονται η καλή κατάστασις και λειτουργία των πυροσβεστικών μέσων και τα κατά την κρίσιν αυτών επιβαλλόμενα μέτρα ή επενεκτέαι τροποποιήσεις, συμπληρώσεις ή μεταλλαγαί εντός τακτής προθεσμίας.

3. Ο έλεγχος των πυροσβεστικών μέσων δύναται να ενεργηθεί και δις του έτους.

4. Επί των ελεγχθέντων πυροσβεστικών μέσων θα επικολλάται φύλλον χάρτου ή αναρτάται πινακίς (καρτέλλα) διαστάσεων 0,11 X 0,07 ως το κατωτέρω υπόδειγμα.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
Πυροσβεστήρ _____ (CO₂ 6 κιλών)
Αριθ. πυροσβεστήρος _____ (εφ' όσον φέρει αριθμόν)
Ανήκει εις _____ (Κινηματογράφον ΤΙΤΑΝΙΑ)
Ηλέγχθη την _____ (6-5-1960)
Εν Αθήναις τη 7-5-1960

ΕΘΕΩΡΗΘΗ
Ο Δ/ντής του ..... Πυρ. Σταθμού
Τ.Σ (υπογραφή)
Ονοματεπώνυμον
Βαθμός

Ο ενεργήσας τον έλεγχον
(Υπογραφή)
Ονοματεπώνυμον
Βαθμός

Άρθρον 12

ΝΟΜΟΙ, ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ κλπ. ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΤΗΝ ΛΗΨΙΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΪΩΝ

1. Η πρώτη νομοθετική μέριμνα διά την λήψιν μέτρων ασφαλείας κατά της πυρκαϊάς εκδηλούται από το έτος 1912 διά του Νόμου Δ.Κ.ΣΤ'. περί των όρων της ιδρύσεως βιομηχανικών Εργοστασίων του άρθρου 3 έχοντος ως εξής:

Τα βιομηχανικά εργοστάσια, Καταστήματα, Αποθήκαι και επαγγέλματα υπαγόμενα εις τας διατάξεις του παρόντος Νόμου διακρίνονται εις τρεις κατηγορίας:

- α) Τα επικίνδυνα λόγω εκρήξεως πυρκαϊάς ή άλλης αιτίας
- β) Τα ανθυγιεινά λόγω αναθυμιάσεων, μολύνσεων ή άλλης αιτίας
- γ) Τα ενοχλητικά λόγω θορύβου, δυσοσμίας ή άλλης αιτίας

Εις εκτέλεσιν του ανωτέρω Νόμου εξεδόθη το από 29-9-1922 Β. διάταγμα δι' ου καθορίζονται τα εις κίνδυνον πυρκαϊάς ή εκρήξεως υποκείμενα εργοστάσια Αποθήκαι κλπ.

Όσαύτως εις εκτέλεσιν του ως άνω νόμου εξεδόθη το από 14-22-3-1934 Διάταγμα «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών Εργοστασίων κλπ.» Ειδικώτερον το άρθρον 29 του Διατάγματος τούτου έχει ως εξής:

Οι ιδιοκτήται και οι διευθυνταί Επιχειρήσεων απασχολούσης πλέον των 50 εργατών, αδιαφόρου φύλλου και ηλικίας, λαμβάνουσι τα κατάλληλα μέτρα ώστε πάσα έναρξις πυρκαϊάς να δύναται να καταπολεμηθεί αποτελεσματικώς. Οδηγίαι τοιχοκολλημέναι εν εκάστω διαμερίσματι εργασίας δεικνύουσι τα υλικά και τα μέσα της σβέσεως τα οποία πρέπει να είναι πρόχειρα, ακόμη και τον τρόπον του χειρισμού αυτών. Τα υλικά τηρούνται πάντοτε εν καλή καταστάσει.

Κατά το άρθρον 155 του Διατάγματος, πάσα παράβασις των διατάξεων αυτού τιμωρείται κατά τας διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του Νόμου Γ.Π.Α.Δ. του 1911.

2. Διά του από 20-8-1928 Διατάγματος καθορίζεται ο τρόπος εναποθηκεύσεως βενζίνης εντός Πρατηρίων και Σταθμών αυτοκινήτων και διαθέσεως ταύτης εις τους καταναλωτάς.

3. Διά του από 11-4-1955 Β. Διατάγματος Φ.Ε.Κ. 59 τεύχος Α'. περί Κανονισμού κατασκευής εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων εν άρθροις 236 έως 305 καθορίζονται τα κτίρια και εν γένει οι χώροι υποκείμενοι εις έκρηξιν πυρκαϊάς και τα ληπτέα διά την αποφυγήν του κινδύνου του πυρός.

4. Διά του από 30-9-1955 Β. Διατάγματος Φ.Ε.Κ. 266 τεύχος Α'. «περί Γενικού Οικοδομικού

Κανονισμού του Κράτους» εν άρθροις 53, 54, 55, 56 και 57 καθορίζονται τα κατά την ανέγερσιν των οικοδομών ληπτέα μέτρα από του κινδύνου του πυρός.

5. Διά του από 24-9-1934 Διατάγματος καθορίζονται οι όροι κατασκευής και ασφαλείας των αυτοκινητοστασίων (Γκαράζ).

6. Διά του από 14/24 Ιανουαρίου 1938 Διατάγματος «περί καθορισμού τύπου παντός είδους κλινικών, Ιατρείων και εργαστηρίων και περί παροχής αδείας ιδρύσεως και λειτουργίας αυτών» εν άρθροις 51 ορίζεται ότι αι ανεγειρόμεναι Κλινικαί, Εργοστάσια και Ιατρεία δέον να εφοδιάζωνται διά πυροσβεστικών εγκαταστάσεων, τα δε σχεδιαγράμματα ανεγέρσεως θεωρώνται υπό του οικείου Νομομηχανικού ή του Προϊσταμένου του Γραφείου σχεδίου Πόλεως ως επίσης και του Προϊσταμένου της πλησιεστέρας Πυρ. Υπηρεσίας.

7. Διά του υπ' αριθ. 2373/40 Νόμου «περί Παθητικής Αεραμύνης της Χώρας ορίζεται ότι αι ιδιωτικά βιομηχανία ή Επιχειρήσεις βαρύνονται με τας δαπάνας διά τα μέτρα τοπικής προστασίας των εγκαταστάσεων των και ότι οι Δήμοι και αι Κοινότητες υποχρεούνται εις την προσαρμογήν των μηχανημάτων καθαριότητος προς ενίσχυσιν της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

8. Διά των από 17-5-1956 και 12-2-1959 Β. Διαταγμάτων καθορίζονται τα μέτρα πυρασφαλείας εν τοις Κινηματοθεάτροις.

9. Διά των άρθρων 17 και 45 του από 21-1-1949 Β. Δ/τος «Περί Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Π.Σ. εκδοθέντος εις εκτέλεσιν του υπ' αριθ. 5273/1931 Νόμου ορίζεται όπως οι Διοικηταί των Πυροσβεστικών Σταθμών ενεργώσιν άπαξ του έτους εν συνεργασία μετά των Αστυνομικών Αρχών τακτικής και εκτάκτου επιθεωρήσεις εις τα εν τη περιφερεία αυτών Εργοστάσια κλπ.

10. Εκτός των ανωτέρω Νόμων και Διαταγμάτων ευρίσκονται εν ισχύει και Αστυνομικαί Διατάξεις, δι' των προβλέπεται η λήψις μέτρων ασφαλείας κατά των πυρκαϊών και τας οποίας αι Διοικήσεις των Π.Υ. δέον να έχωσιν υπ' όψιν των.

11. Ωσαύτως μέτρα ασφαλείας κατά τας πυρκαϊάς εις Λιμένας και Πλοία προβλέπονται υπό των Κανονισμών εκδοθέντων υπό των κατά τόπους Λιμενικών Αρχών και τους οποίους Κανονισμούς δέον να έχωσιν υπ' όψιν οι ενεργούντες επιθεωρήσεις εις αυτά Αξιωματικοί του Πυροσβεστικού Σώματος.

Άρθρον 13 **ΠΟΙΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Εν άρθροις 264, 265, 266, 267, 270, 271, 272, 430, 432 και 433 του Ποινικού Κώδικος ορίζονται τα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα αφορώντα εμπρησμούς, πλημμύρας, εκρήξεις πυρκαϊών, παραβάσεις διατάξεων προφυλακτικών από του πυρός κλπ. αι επιβαλλόμεναι εν εκατέρα περιπτώσει ποιναί.

Ειδικώτερον τα άρθρα 264, 265, 266, 267 και 433 του Π.Κ. έχουσιν ως ακολούθως:

Άρθρον 264 **Εμπρησμός**

«Ο εκ προθέσεως προξενών πυρκαϊάν τιμωρείται:

α) Διά φυλακίσεως τουλάχιστον δύο ετών, αν εκ της πράξεως δύναται να προκύψη κοινός κίνδυνος εις ξένα πράγματα.

β) Διά καθείρξεως αν εκ της πράξεως δύναται να προκύψει κίνδυνος ανθρώπου.

γ) Διά καθείρξεως ισοβίου ή προσκαίρου τουλάχιστον δέκα ετών, αν εις την περίπτωσιν του στοιχείου β' επήλθε θάνατος».

Άρθρον 265

Εμπρησμός εις δάση

«Ο εκ προθέσεως προξενών πυρκαϊάν εις δάσος τιμωρείται διά φυλακίσεως τουλάχιστον ενός έτους εκτός εάν συντρέχη περίπτωσης βαρυτέρας τιμωρήσεως κατά τους όρους του άρθρου 264.

Άρθρον 266

Εμπρησμός εξ αμελείας

«Αν τις των εν άρθροις 264 και 265 πράξεων εξετελέσθη εξ αμελείας επιβάλλεται φυλάκισις».

Άρθρον 267

«Ο υπαίτιος της εν άρθρω 266 πράξεως απαλλάσσεται πάσης ποινής, εάν ελευθέρα θελήσει καταστείλη την πυρκαϊάν ο ίδιος ή διά της ταχείας προς την αρχήν αγγελίας του δώση αφορμήν εις καταστολήν ταύτης.

Άρθρον 433

Παράβασις διατάξεων προφυλακτικών από του πυρός

«Διά κρατήσεως μέχρι τριών μηνών ή προστίμου εφ' όσον ετέρα διάταξις δεν επιβάλλει βαρυτέραν ποινήν, τιμωρείται:

α) όστις φέρεται απειρισκέπτως και αμελώς περί την χρήσιν του πυρός ή των μέσων του φωτισμού εις τρόπον ώστε να δύναται να προκύψη εντεύθεν βλάβη εις άνθρωπον ή εις ξένον πράγμα και

β) όστις παραβαίνει τας προς αποτροπήν του κινδύνου του εμπρησμού εκδιδόμενας διατάξεις της αρμοδίας αρχής, και ιδίως της αστυνομικής».

Άρθρον 14

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

1. Δι' εκάστην επιθεωρουμένην Επιχείρησιν συντάσσεται έκθεσις.

Η έκθεσις αύτη θα περιλαμβάνει απαραίτητως κατά σειράν τα κατωτέρω στοιχεία:

α) Την Π.Υ. Πόλεως, π.χ. Π.Υ. Πόλεως Αθηνών

β) Τον Πυροσβεστικόν Σταθμόν (π.χ. Γ' Πυροσβεστικός Σταθμός) εις ον ανήκει από πυροσβεστικής απόψεως η Επιχείρησις, Ίδρυμα κλπ. ασχέτως εάν η επιθεώρησις εγένετο παρ' Αξ/κού ετέρου Πυροσβεστικού Σταθμού ή της Δ.Π.Υ. Πόλεως ή του Αρχηγείου Π.Σ. κλπ.

γ) Την Αστυνομικήν Υποδιεύθυνσιν ή Διαμέρισμα της περιοχής π.χ. Α'. Αστυνομική Υποδιεύθυνσις.

δ) Το Αστυνομικόν Τμήμα της περιοχής π.χ. ΙΒ' Αστυνομικόν Τμήμα.

Τα στοιχεία ταύτα θα αναγράφωνται εις το άνω αριστερόν μέρος.

2. Η έκθεσις θ' άρχηται ως ακολούθως:

(Υπόδειγμα)

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ενεργηθείσης επιθεωρήσεως

Εν Αθήναις σήμερον την 1ην Μαΐου του έτους 1960 ο υπογεγραμμένος Αξ/κός του Πυροσβεστικού Σώματος Υποδ/τής Β' τάξεως

.....
παρουσία και του εκπροσωπούντος, την αρμοδίαν Αστυνομικήν Αρχήν Υπαστυνόμου ή υπομοιράρχου κλπ.

.....
εις εκτέλεσιν της υπ' αριθ. .... Δ/γής της Δ.Π.Υ. Πόλεως

προέβημεν εις την ενέργειαν επιθεωρήσεως από απόψεως πυρασφαλείας εις το παρά την οδόν ..... αριθ. .... Περιφέρειας ..... Αστυνομικού Τμήματος εργοστάσιον

ή Σταθμόν Αυτοκινήτων, Καπνεργοστάσιον κλπ. ιδιοκτησίας

ή Ανωνύμου Εταιρείας κλπ. διαπιστώσαντες τα κάτωθι:

Υπεύθυνος

Διευθυντής

Υπεύθυνος

Αρχηγός

Πυρασφαλείας

ή

Πολιτικής

Αμύνης

Λειτουργεί δυνάμει αδείας (αναγράφεται ναι ή όχι)

Προσωπικόν Πυρασφαλείας (αναγράφεται τούτο αριθμητικώς)

Απασχολούμενον προσωπικόν (αναγράφεται αριθμητικώς άπαν το προσωπικόν, άρρεν και θήλυ, μόνιμον, έκτακτον, εργατικόν, υπηρετικόν).

Αριθμός Τηλεφώνου .....

A. ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΙΣ

(Αναγράφονται περιληπτικώς τα κτιριακά συγκροτήματα εάν ταύτα είναι λιθόκτιστα ή εκ μπετόν ή μικτά, εκ πόσων ορόφων σύγκεινται πως είναι κατασκευασμένοι αι στέγαι, τα δάπεδα κ.λ.π.),

B'. ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΥΡΚΑΪΑΣ

(Αναγράφονται ενδεικτικώς αι σπουδαιότεραι και επικινδυνοδέστεραι ύλαι και μηχανήματα, εξ ων δύναται να προκληθή πυρκαϊά ή να μεταδοθή το πυρ εις γειτνιαζόντα οικήματα κ.λ.π., ήτοι καύσιμα υλικά, εύφλεκτα υγρά, αέρια καύσιμα και άκαυστα ευρισκόμενα υπό πίεσιν εντός φιαλών, παραγωγής σπινθήρων, ηλεκτροστατικάί φορτίσεις, υπερθερμάνσεις αξόνων, εδράνων, κυλίνδρων, χημικά και οξειδωτικά προϊόντα, υλικά συσκευασίας, τρόποι φωτισμού, εγκαταστάσεις εστιών θερμάνσεως, γειτνιασισ ευφλέκτων υλικών κ.λ.π.

Ο καθορισμός των υλικών και η θέσις αυτών ως και των μηχανημάτων, εστιών κ.λ.π. ενέχει μεγίστην σημασίαν, ου μόνον εις το να καταστήσωμεν τον Διευθυντήν της Επιχειρήσεως προσεκτικώτερον εις την αποφυγήν του κινδύνου εκρήξεως πυρκαϊάς, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι θα κοινοποιήται αύτη εις τον ενδιαφερόμενον, αλλά και να διευκολύνωνται ενίοτε αι αρμόδια Αρχαί και κυρίως η Π.Υ. εις την αποκάλυψιν της αιτίας εκρήξεως πυρκαϊάς οσάκις ορίζονται εμπειρογνώμονες).

Γ'. ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΜΕΣΑ ΠΥΡΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Αναγράφονται λεπτομερώς τα υπό της Επιχειρήσεως διατιθέμενα μέσα πυροσβέσεως, η θέσις, κατάστασις και λειτουργία αυτών,

Ειδικώτερον αναγράφεται εάν διατίθενται:

α) Πυροσβεστήρες, ποίος ο αριθμός αυτών, το είδος, η χωρητικότητα, η καταλληλότης διά την κατάσβεσιν εάν η θέσις είναι προσιτή διά την χρησιμοποίησιν των εν δεδομένη ανάγκη, εάν είναι πλήρεις ή κενοί, εάν χρήζουν αναγομώσεως, π.χ. 10 πυροσβεστήρες κοινής πυρκαϊάς (σόδας οξέος ή καθαρού ύδατος) των 10 κιλών έκαστος, εξ ων 5 πλήρεις και 5 κενοί ή 5 πυροσβεστήρες αφρού εξ ων 4 φορητοί των 10 κιλών έκαστος και εις τροχήλατος των 34 γαλλονίων εξ ων εις φορητός χρήζει αναγομώσεως ή 10 πυροσβεστήρες ξηράς κόνεως των 12 κιλών έκαστος εκτοξευομένης δι' αδρανούς αερίου ή 15 πυροσβεστήρες διοξειδίου εξ ων 10 των 6 κιλών ή 15 λιμπρών και 5 τροχήλατοι των 25 κιλών έκαστος τοποθετημένοι εις καταλλήλους θέσεις, οίτινες ζυγισθέντες ευρέθησαν πλήρεις ή τρεις τετραχλωριούχου άνθρακος λειτουργούντες διά χειραντλίας εν καλή καταστάσει και λειτουργία ή 2 χλωροβρωμεθανίου του 1 κιλού έκαστος οίτινες επιθεωρηθέντες ευρέθησαν κενοί.

β) Χειραντλίας, βαρέλια ύδατος, δεξαμεναί ύδατος κ.λ.π. ποία η χωρητικότης, η κατάστασις των κ.λ.π.

γ) Υδρονομικόν Πυροσβεστικόν δίκτυον, ποίος ο αριθμός των διατιθεμένων στομίων πυρκαϊάς, η διάμετρος αυτών, η παροχή ύδατος κατά λεπτόν, η πίεσις του ύδατος εις έκαστον στόμιον πυρκαϊάς, εάν το άνοιγμα και κλείσιμον των στομίων γίνεται διά κλειδός ή διά στρόφιγγος ή δι' ετέρου μέσου και ποίου, εάν η τροφοδοσία των στομίων δι' ύδατος γίνεται

απ' ευθείας εκ του υδροδοτικού δικτύου της Πόλεως ή εξ υπεργείου ή υπογείου υδατοδεξαμενής, εάν χρησιμοποιήται αντλία διά την πίεσιν του ύδατος και ποία η ισχύς ταύτης, ποία η διάμετρος των σωλήνων εκροής ή των ελαστικών τοιούτων ως και η κατάστασις αυτών.

- δ) Πυροσβεστικά εργαλεία, κλίμακες, κιβώτια άμμου.
- ε) Τηλέφωνον.

Δ'. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

Προληπτικά

«Ταύτα αποσκοπούσιν εις την μείωσιν ή εξάλειψιν των αιτίων πυρκαϊάς και αναφέρονται εις:

- α) Την διατήρησιν της καθαριότητος.
- β) Τον καθαρισμόν καπνοδόχων.
- γ) Την απαγόρευσιν καπνίσματος, γυμνών φώτων κ.λ.π. πλησίον ευφλέκτων υγρών και εν γένει εις επικινδύνους χώρους.
- δ) Την επιμελή συντήρησιν των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.
- ε) Τον αερισμόν των διαμερισμάτων.
- στ) Την χρησιμοποίησιν μεταλλικών δοχείων αποθέσεως απορριμάτων.
- ζ) Την ανάρτησιν πινακίδων εφ' ων ν' αναγράφωται οδηγία προλήψεως πυρκαϊών.
- η) Την εγκατάστασιν τυχόν αλεξικεραύνων.
- θ) Την διακοπήν του ηλεκτρικού ρεύματος κατά τας μη εργασίμους ημέρας και ώρας πλην του φωτός ασφαλείας.
- ι) Την καλήν αποθήκευσιν των εμπορευμάτων και τήρησιν διαδρόμων μεταξύ αυτών.
- ια) Την αποφυγήν αναμίξεως οξειδωτικών ουσιών μετά χημικών προϊόντων και καυσίμων υλών.
- ιβ) Την επιθεώρησιν των διαμερισμάτων, αποθηκών, προαυλιών μετά την παύσιν της εργασίας υπό του Αρχηγού πυρασφαλείας, νυκτοφύλακος κ.λ.π.
- ιγ) Την ύπαρξιν εξόδων κινδύνου.
- ιδ) Τη τήρησιν παντός ετέρου μέτρου κρινομένου αναγκαίου διά την αποφυγήν του κινδύνου εκ του πυρός.

Κατασταλτικά

- α) Ποία πυροσβεστικά μέσα κρίνονται απαραίτητα διά την πυρασφάλειαν της Επιχειρήσεως ή εάν αύτη έχη τοιαύτα, ποία τα προς συμπλήρωσιν.
- β) Εάν αι πυροσβεστικάί φωλειαί ευρίσκωνται εγκατεστημέναι εις καταλλήλους θέσεις ή πρέπει να μετατεθώσιν εις έτερα σημεία και εις ποία.
- γ) Εάν τα πυροσβεστικά μέσα κρίνωνται επαρκή, εάν δε ουχί διά ποίων πρέπει να συμπληρωθώσιν.
- δ) Εάν οι πυροσβεστήρες πρέπει ν' αναγομωθώσιν ή αντικατασταθώσι και ποίοι.
- ε) Εάν τα πυροσβεστικά μέσα ευρίσκωνται εν καλή καταστάσει και λειτουργία, εάν δε ουχί ποία μέτρα πρέπει να ληφθώσιν.
- στ) Εάν η διάμετρος των σωλήνων του υδρονομικού πυροσβεστικού δικτύου κρίνεται ικανοποιητική διά την παροχήν ύδατος εν περιπτώσει πυρκαϊάς.
- ζ) Εάν τα στόμια πυρκαϊάς κρίνωνται επαρκή, εάν δε ουχί πόσα εισέτι απαιτούνται και εις ποία σημεία πρέπει να τοποθετηθώσιν.
- η) Εάν η πίεσις του ύδατος κρίνεται ικανοποιητική και εάν αύτη επιτρέπη την προσθήκην ετέρων στομίων.
- θ) Εάν παρατηρήται έλλειψις ύδατος, πως δύναται αύτη ν' αντιμετωπισθή.
- ι) Εάν οι ημισύνδεσμοι των σωλήνων εκροής και των στομίων πυρκαϊάς είναι όμοιοι μετά των χρησιμοποιουμένων υπό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, εν αντιθέτω δε περιπτώσει ποία μέτρα δέον να ληφθώσι.
- ια) Εάν τα πυροσβεστικά οχήματα δύναται να πλησιάσωσι τας υδατοδεξαμενάς και εάν δύναται να γίνη παρ' αυτών αναρρόφησις ύδατος διά μυζητικών σωλήνων ή να ενεργηθή η πλήρωσις αυτών απ' ευθείας εξ υπεργείων δεξαμενών ή γερανών και εάν όχι ποία τα ληφθησόμενα μέτρα.
- ιβ) Εάν κρίνεται αναγκαίος ο εφοδιασμός της Επιχειρήσεως διά φορητής ή

ρυμουλκουμένης πυροσβεστικής αντλίας, αναμικτήρων κ.λ.π. διά την παρασκευήν και εκτόξευσιν αφρού.

ιγ) Εν τη εκθέσει δέον να καθορίζηται επακριβώς το Γραφείον, διαμέρισμα, κλιμακοστάσιον, προαύλιον και ει δυνατόν, η θέσις ένθα γενήσεται η εγκατάστασις των πυροσβεστικών μέσων».

Ε. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

«Αναλόγως της εκτάσεως της Επιχειρήσεως και των ειδικών συνθηκών αυτής καθορίζεται το προσωπικόν πυρασφαλείας (Αρχηγός, ομάδες), εκ ποίων ειδικοτήτων τούτο θα λαμβάνεται και ο τρόπος εκπαιδεύσεως (ήτοι εάν θα γίνηται παρά του Αρχηγού Πολιτικής Αμύνης ή υπό της Π.Υ.).

ΣΤ. ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Προτείνεται:

α) Η καλή συντήρησις και τακτικός έλεγχος των μέσων πυρασφαλείας, ίνα εν δεδομένη στιγμή ταύτα ώσιν έτοιμα προς λειτουργίαν.

β) Η ανάρτησις εις κεντρικά και εμφανή σημεία πινακίδων με τους αριθμούς τηλεφώνων του Πυροσβεστικού Σταθμού της περιοχής διά την εν ώρα πυρκαϊάς άμεσον κλήσιν της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

γ) Η προμήθεια παρά του Ιδρύματος παντός μέσου δι' ου θα ηδύνατο τούτο να διευκολυνθή εις το έργον της κατασβέσεως (π.χ. προμήθεια σωλήνων, ηλεκτρικών φανών χειρός, αναπνευστικών συσκευών κ.λ.π.).

δ) Ο εφοδιασμός και η πύκνωσις των μέσων πυρασφαλείας.

Εις περίπτωσιν κηρύξεως της χώρας εις κατάστασιν Πολιτικής Αμύνης συμπληρωματικώς διά κιβωτίων άμμου, δοχείων, βαρελίων ύδατος, λοστών, πτύων επικεκαλυμμένων διά τσιμέντου, μετατροπής τυχόν υδροφόρων οχημάτων εις πυροσβεστικά διά της τοποθετήσεως επ' αυτών αντλίας μετ' αναλόγου μήκους σωλήνων εκροής και αυλών.

ε) Η απομάκρυνσις περιπτών υλικών και τοποθέτησις εις μέρη αποκλείοντα την μετάδοσιν του πυρός.

στ) Η κατεδάφισις ετοιμορρόπων και επικινδύνων ή ξυλίνων κτισμάτων.

ζ) Η εκκένωσις του καταφυγίου από τυχόν υπάρχοντα υλικά και η διατήρησις τούτου εντελώς καθαρού εφ' όσον διατίθεται τοιούτον.

η) Αναφέρεται παν έτερον μέτρον κρινόμενον απαραίτητον διά την πυρασφάλειαν της επιθεωρηθείσης Επιχειρήσεως.

θ) Τέλος ορίζεται η προθεσμία εκπληρώσεως των προτεινομένων μέτρων.

Προς τούτοις δέον να παρέχηται εις τους ενδιαφερομένους προθεσμία ανάλογος των υποδεικνυομένων μέσων πυροσβέσεως. Η προθεσμία δέον να μη είναι μικροτέρα του μηνός διά τα φορητά μέσα και των εξ τουλάχιστον μηνών διά τας μονίμους εγκαταστάσεις, υδρονομικά πυροσβεστικά δίκτυα κ.λ.π.). Εις εξαιρετικάς περιπτώσεις και εφ' όσον η εξεύρεσις πυροσβεστικών μέσων καθίσταται δυσχερής, δύναται να παρέχηται μεγαλυτέρα προθεσμία των ανωτέρω καθοριζομένων.

ι) Δι' εγκαταστάσεις Δημοσίων Υπηρεσιών (Πολιτικών-Στρατιωτικών) δεν θα ορίζηται προθεσμία συμμορφώσεως των Προϊσταμένων των διά την προμήθειαν των πυροσβεστικών μέσων, καθ' όσον διά την πραγματοποίησιν ταύτης θα πρέπει ν' αναγραφή σχετική πίστωσις εις τον ετήσιον προϋπολογισμόν και ακολούθως να εγκριθή η δαπάνη, γεγονός όπερ απαιτεί μακρόν χρονικόν διάστημα μη δυνάμενον να προβλεφθή».

Άρθρον 15 ΕΠΑΝΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

1. Ο οριζόμενος διά την επαναπιθεώρησιν Αξιωματικός προ της μεταβάσεώς του εις την Επιχείρησιν δέον να μελετά τας εκθέσεις των ενεργηθειών κατά τα προηγούμενα έτη επιθεωρήσεων, ων θα λαμβάνη γνώσιν από την Διοίκησιν του Σταθμού - εφ' όσον ενηργήθησαν τοιαύται - και κατόπιν θα προβαίνη εις την επιθεώρησιν. Τα τυχόν

προτεινόμενα νέα μέτρα δέον εν τη εκθέσει να αιτιολογούνται επαρκώς. Εν τη νέα εκθέσει δεν είναι απαραίτητον να επαναλαμβάνονται άπαντα τα αναγραφόμενα εις την αρχικήν έκθεσιν Επιχειρήσεως τινος. Επί της νέας θ' αναγράφεται εν αρχή και εις το άνω δεξιόν μέρος: Επανεπιθεώρησις, κάτωθεν αυτής και αφού θα σύρεται γραμμή θ' αναγράφεται ο αντίστοιχος αύξων αριθμός του ευρετηρίου των Επιχειρήσεων της περιοχής του Πυροσβεστικού Σταθμού. Ακολούθως θ' αναγράφονται άπαντα τα στοιχεία μέχρι «Οικοδομική σύστασις».

2. Αι επικεφαλίδες των εκθέσεων, οικοδομική σύστασις, Κίνδυνοι πυρκαϊάς, Υπάρχοντα μέσα πυρασφαλείας, Προτεινόμενα πυροσβεστικά μέσα, Ορισμός και εκπαίδευσις προσωπικού και Γενικά μέτρα, θ' αναγράφονται υποχρεωτικώς επί της εκθέσεως και θα συμπληρώνονται αναλόγως των γενομένων παρατηρήσεων και υποδείξεων π.χ. διά την οικοδομικήν σύστασιν και εφ' όσον παραμένει η ίδια κατάστασις θ' αναγράφεται «παραμένει η ίδια κατάστασις ως εις την αρχικήν ή την δευτέραν έκθεσιν επανεπιθεωρήσεως κλπ. ή ανηγέρθησαν και έτερα οικήματα κλπ.»

Άρθρον 16

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΛΠ. ΥΠΟ ΤΩΝ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Παρ' εκάστης Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Πόλεως καταρτίζεται ευρετήριο κατά Π. Σταθμούς απασών των κατά την κρίσιν αυτής επικινδύνων από απόψεως πυρασφαλείας Επιχειρήσεων, Οργανισμών, Κινηματοθεάτρων, Καταστημάτων, Οικοδομών κλπ. κειμένων εντός και εκτός της Πόλεως.

Το ευρετήριο θα περιλαμβάνει τ' ακόλουθα στοιχεία:

α) Αύξοντα αριθμόν των Επιχειρήσεων

β) Ονομασίαν, ήτοι Καπνεργοσάσιον, Ξενοδοχείον, Δημαρχείον, Υπουργείον, Θέατρον, Μουσείον, Σανατόριον κλπ.

γ) Τίτλον ήτοι «ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ» - «ΣΕΣΙΛ» «ΠΑΛΛΑΣ» - κλπ. εφ' όσον έχει τοιούτον.

δ) Διεύθυνσιν (οδός - αριθμός - Συνοικία)

Βάσει του ευρετηρίου τούτου θα ενεργήται κατ' έτος επιθεώρησις των Επιχειρήσεων από πυροσβεστικής απόψεως.

2. Το ευρετήριο θα παραμένη πάντοτε το ίδιον με τον αύξοντα αριθμόν των Επιχειρήσεων δι' όλα τα έτη ήτοι δεν θα καταρτίζεται νέον κατ' έτος, επ' αυτού δε θα συνεχίζεται η αναγραφή νέων επιθεωρήσεων Επιχειρήσεων δίδοντες εις εκάστην εξ αυτών και τον συνεχιζόμενον αυξ. αριθμόν.

3. Εάν Επιχείρησις τις διελύθη ή δι' οιονδήποτε λόγον έπαυσε να λειτουργή θ' αναγράφεται επί του ευρετηρίου και εις την θέσιν της διευθύνσεως αυτής διά μολυβδίδος «έπαυσε να λειτουργή» εν περιπτώσει δε επαναλειτουργίας αύτη δεν λαμβάνει νέον αύξοντα αριθμόν αλλά τον ίδιον ον είχεν κατά την πρώτην καταχώρησίν της εις το ευρετήριο, αναγράφοντες τας λέξεις «ήρχισε να επαναλειτουργή» έστω και εάν ήλλαξεν ο ιδιοκτήτης ή ο τίτλος. Εάν όμως μετετράπη εις ετέραν Επιχείρησιν τότε θ' αναγράφεται εις το ευρετήριο υπό νέον αύξοντα αριθμόν.

4. Πάσα παύσις ή επαναλειτουργία Επιχειρήσεως θ' αναφέρεται εις την αναφοράν υποβολής των εκθέσεων εις το Αρχηγείον διά την ενημέρωσιν του ευρετηρίου και υποφακέλλων αυτού εις το τέλος του μηνός καθ' ον ενηργήθη επιθεώρησις.

5. Εν περιπτώσει ιδρύσεως νέου Πυροσβεστικού Σταθμού εν τίνι Δ.Π.Υ. Πόλεως δέον όπως οι έτεροι Πυροσβεστικοί Σταθμοί παραδίδωσιν εις τον νέον τας εκθέσεις μετά των σχετικών υποφακέλλων απασών των επιθεωρηθεισών επιχειρήσεων ανηκουσών εις την περιοχίν του νέου Πυροσβεστικού Σταθμού αναγράφοντες εις τας οικείας θέσεις του ευρετηρίου των «παραδόθη εις.....Πυροσβεστικόν Σταθμόν.

6. Ο νέος Πυροσβεστικός Σταθμός παραλαμβάνων τας εκθέσεις θα καταρτίζη ιδιόν του ευρετήριο εν ω θ' αναγράφη εκ των εκθέσεων τας Επιχειρήσεις ως και τας τυχόν κατά την κρίσιν του νέας τοιαύτας εις ας δέον να γίνεται επιθεώρησις της περιοχής του, δίδοντες εις εκάστην εξ αυτών και τον αυξ. αριθμόν του νέου ευρετηρίου, όστις θα παραμένη πάντοτε ο ίδιος ως ανωτέρω εκτίθεται. Αντίγραφον του ευρετηρίου τούτου θα υποβάληται εις διπλούν εις την Δ.Π.Υ. Πόλεως ήτις εν θα τηρή εις το Αρχεϊόν της το δε έτερον θα υποβάλη εις το Αρχηγείον όπερ βάσει αυτού θα προέρχηται εις την διαγραφήν των επιχειρήσεων εκ του ευρετηρίου των ετέρων Πυροσβεστικών Σταθμών, την αφαίρεσιν των υποφακέλλων μετά των εκθέσεων των εν λόγω Επιχειρήσεων εκ των ετέρων Σταθμών και την κατάρτισιν ιδίου Φακέλλου του νέου Πυρ. Σταθμού.

Άρθρον 17

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΛΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΦΑΚΕΛΛΩΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Εκάστη Δ/σις Υπηρεσίας και Σταθμός να καταρτίση Γενικόν Φάκελλον υπό τον τίτλον «Γενικός Φάκελλος Επιθεωρήσεως Επιχειρήσεων» δι' εκάστην δε επιθεωρουμένην Επιχείρησιν ιδιον υποφάκελλον εντός του οποίου θα τίθηνται αι συντασσόμεναι εκθέσεις ως και πάσα σχετική με την Επιχείρησιν αλληλογραφία. Ωσαύτως εν αυτώ να τεθώσι και αι τοιαύται παρελθόντων ετών.
2. Επί του εξωτερικού μέρους εκάστου υποφακέλλου θ' αναγράφηται ο τίτλος της Υπηρεσίας, το έτος του ανοίγματος του υποφακέλλου, α αύξων αριθμός του ευρετηρίου Επιχειρήσεων, ο τίτλος και η Δ/σις της Επιχειρήσεως.
3. Αι αναφοραί υποβολής των εκθέσεων και Ευρετήριον των Επιχειρήσεων να τίθενται εις τον ιδιον υποφάκελλον τιθέμενον εν αρχή του Γενικού Φακέλλου.

Άρθρον 18

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΛΟΥ-ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΦΑΚΕΛΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ Π.Σ.

1. Εις το Αρχηγείον Πυροσβεστικού Σώματος, βάσει των υποβαλλομένων αυτώ εκθέσεων και λοιπών στοιχείων τηρεί κεχωρισμένως δι' εκάστην Π. Υπηρεσίαν Γενικούς Φακέλλους, Ευρετήριον Επιχειρήσεων και υποφακέλλους ομοίους προς καταρτιζομένους υπό των κατά Πόλεις Πυροσβεστικών Υπηρεσιών.

Άρθρον 19

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

1. Δι' εκάστην επιθεωρουμένην Επιχείρησιν συντάσσεται παρά του Αξ/κού αυτοτελής έκθεσις ήτις μετά την υπογραφήν θα υποβάληται δι' αναφοράς του εις την Διοίκησιν του Σταθμού του εις πενταπλούν (τετραπλούν των Π.Υ. Πόλεων) ήτις θα ελέγχη ταύτην και εάν δεν είναι σύμφωνος με τας Δ/γάς την επιστρέφη εις τον Αξ/κόν προς τροποποιήσιν ή συμπλήρωσιν των υποδεικνυομένων μέτρων και επανυποβολήν, εάν ευρίσκη αυτήν πλήρη τηρεί μίαν εις το αρχεϊόν της τας δε υπολοίπους υποβάλλει εις την Διοίκησιν Πόλεως.
2. Η Διοίκησις Πόλεως ελέγχη ταύτην ως ανωτέρω και εάν είναι σύμφωνος προς τας Δ/γάς την θεωρεί εις το τέλος, εξ ων μίαν υποβάλλει εις το Αρχηγείον, μίαν τηρεί η ίδια εις το Αρχεϊόν της και δύο διαβιβάζει δι εγγράφου της εις το οικείον Αστυνομικόν Τμήμα το οποίον μίαν τηρεί το ίδιον ίνα παρακολουθή την εκτέλεσιν ταύτης υπό της Επιχειρήσεως, την δε ετέραν επιδίδει εις την ενδιαφερομένην Επιχείρησιν διά την λήψιν των υποδεικνυομένων μέτρων.
3. Εκθέσεις επιθεωρήσεως Στρατιωτικών εγκαταστάσεων και Καταστημάτων δεν θα διαβιβάζωνται εις τα Αστυνομικά Τμήματα αλλά θα υποβάλλωνται απ' ευθείας εις τας

αρμοδίας Στρατιωτικής Αρχάς. Εις τας περιπτώσεις ταύτας η έκθεσις συντάσσεται υπό των Δ.Π.Υ. Πόλεων εις τετραπλούν υπό δε των Π.Υ. Πόλεων εις τετραπλούν υπό δε των Π.Υ. Πόλεων εις τριπλούν.

4. Οι οριζόμενοι ως μέλη του Συμβουλίου επιθεωρήσεως Κινηματοθεάτρων Αξι/κοί υποχρεούνται να λαμβάνωσι αντίγραφον του πρακτικού εις διπλούν και υποβάλλωσι τούτο εις την Διοίκησίν των, ήτις το εν τηρεί η ίδια το δε έτερον υποβάλλει εις το Αρχηγείον διά την ενημέρωσιν των φακέλλων.

Εν αδυναμία χορηγήσεως αντιγράφου υπό του Προέδρου του Συμβουλίου ο Αξιωματικός υποχρεούται να υποβάλλη εις την Διοίκησίν του αντίγραφον των προταθέντων υπ' αυτού μέτρων πυρασφαλείας εις διπλούν το οποίον θα υποβάλλεται ως ανωτέρω.

5. Εις το Αρχηγείον αι εκθέσεις θα υποβάλλωνται δι' αναφοράς εις το τέλος εκάστου μηνός πλην των δι' ειδικών Διαταγών διατασσομένων.

Εν τη αναφορά θ' αναγράφονται:

α) Ο αύξων αριθμός

β) Ο αντίστοιχος της επιθεωρήσεως αύξων αριθμός ο αναγραφόμενος εις το Ευρετήριο των επιθεωρουμένων επιχειρήσεων, παραπλεύρως του αριθμού τούτου θ' αναγράφονται τ' αρχικά γράμματα του Σταθμού του ενεργήσαντος την επιθεώρησιν εφ' όσον πρόκειται περί εντεταγμένων τοιούτων π.χ. Α'. Π.Σ. ή Β'. Π.Σ. κλπ.

γ) Το είδος της Επιχειρήσεως

δ) Διεύθυνσις της Επιχειρήσεως

ε) Τυχόν παρατηρήσεις π.χ. εάν εγένετο αλλαγή της ονομασίας της οδού θ' αναγράφεται ότι η οδός τάδε μετωνομάσθη εις τάδε.

στ) Εάν ιδρύθησαν νέαι Επιχειρήσεις και ποίαι.

ζ) Εάν αι εκθέσεις διαβιβάσθησαν εις τα οικεία Αστυνομικά Τμήματα προς επίδοσίν των εις τας ενδιαφερομένας Επιχειρήσεις διά την εφαρμογήν παρά των τελευταίων, προκειμένου δε περί Στρατιωτικών εγκαταστάσεων εάν υπεβλήθησαν εις τας αρμοδίας Στρατιωτικής Αρχάς.

6. Αι εκθέσεις και αναφοραί ούσαι εμπιστευτικής φύσεως θα λαμβάνωσιν εμπιστευτικόν αριθμόν πρωτοκόλλου.

7. Αντίτυπον της παρούσης να χορηγηθή εις έκαστον Αξιωματικόν του Σώματος επί αποδείξει.

8. Ωσαύτως ανά εν αντίτυπον θα παραδίδεται εις εκάστην Επιχείρησιν κατά την πρώτην επιθεώρησιν αυτής υπό του ενεργούντος ταύτην Αξιωματικού υποχρεουμένου όπως μνημονεύη τούτο εις το τέλος της εκθέσεώς του.

9. Αι υπ' αριθ. Ε.Π. 627 Φ.Ε. 54/Π.Α./10-5-54 και Ε.Π. 792 Φ.Ε. 55/Π.Α./29-4-1955 Διαταγαί καταργούνται.

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ
ΝΙΚ. ΜΠΟΥΡΑΝΤΑΣ

Ε Κ Ρ Ι Ν Ε Τ Α Ι
Αθήναι τη 6 Ιουλίου 1960

Ο
Υφυπουργός Εσωτερικών
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

ΠΑΡΑΠΛΗΠΤΑΙ

- Απασαι αι Υπηρεσίαι του Σώματος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

- Υπουργείον Εσωτερικών
Γεν Δ/νσις Πολ. Αμύνης χώρας (υ.τ.α.)
- Υπουργείον Εσωτερικών
Δ/νσιν Πυροσβ. Υπηρεσίας (υ.τ.α.)
- Οργανισμόν Προλήψεως Ατυχημάτων
Οδός Κορνάρου αριθ. 4 Ε ν τ α ύ θ α
Επί υπ' αριθ. 1932 και 2028 ε.ε. εγγράφου του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αρθρον	
1	Σκοπός επιθεωρήσεως
2	Επιθεώρησις Επιχειρήσεων
3	Επιχειρήσεις, Καταστήματα κλπ. υποχρεούμενα εις λήψιν προληπτικών μέτρων κατά του κινδύνου του πυρός
4	Οργάνωσις πυρασφαλείας επιχειρήσεων
5	Εκλογή Πυροσβεστικού Υλικού
6	Μέσα κατασβέσεως
7	Τρόποι κατασβέσεως
8	Εκπαίδευσις
9	Κανονισμός πυρασφαλείας
10	Τοποθέτησις τηλεφώνου
11	Ελεγχος Πυροσβεστικών μέσων
12	Νόμοι, Διατάγματα, Κανονισμοί κλπ. προβλέποντες την λήψιν μέτρων ασφαλείας κατά των πυρκαϊών
13	Ποινικαί Διατάξεις
14	Σύνταξις Εκθέσεως
15	Επαναπιθεώρησις
16	Σύνταξις Ευρετηρίου Επιθεωρήσεως Επιχειρήσεων κλπ. υπό των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών
17	Κατάρτησις Γενικού φακέλλου και υποφακέλλων υπό των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών
18	Κατάρτησις Γενικού φακέλλου και υποφακέλλων Επιχειρήσεων υπό του Αρχηγείου Π. Σώματος
19	Υποβολή εκθέσεων